

ivadéka volt. Egyszerű származása a tisztes szülői ház puritán szelleme, megváltozott körülmények között is kitörölhetetlen nyomot hagyott lelkében. Pályája csúcspontján is kifejezésre juttatta a magyar népi erőket. Minden bántást és sérelmet nehezen tűrő érzékenysége egy forrásból fakadt fölényes önértékeléssel, az önfegyelmű hatalmas önbizalmával, a fanatikusnak hitt és hirdett optimizmussal, amit a közpályá tapasztalatai során megszerzett valóság érzete egészített ki. Ugyanez a sokféleség jellemezte külső megjelenését: lényegében egyszerű, de formáiban patetikus, kifejezőmódiában finom, de elhatározásában robusztus fellépését, tonusaiban érzelmes, de tartalmában sokszor agresszív előadásmódját. **Harcos**, verekedő temperamentuma szinte már széges ellentétben állt lebilincselően kedves modorával. Mindezek ellentétének tetsző belső és külső tulajdonságainak eredője és egyszersmind magyarázója is a missziós hit erejében jelentkező hivatás tudata, tömegekre gyakorolt szuggesztív hatása volt.

— Az új utakat kereső, nagy eszmények és célkitűzések után sóvárgó politikusszemzedéknek volt egyik legtehetségesebb, legmarkánsabb alakja. — folytatta a miniszter. Egyéniségére ható erejénél fogva kétségtelenül a legkimagaslóbb tagja, az átmeneti kor politikai stílusának legjellegzetesebb képviselője.

— Gömbös Gyula a nemzeti öncélúság gondolatát vallotta iránvélének politikai hitvallásában, a nemzeti társadalom minden rétegét egybefogó nemzeti egység megteremtését jelölte meg politikája végcéljául. Hadat üzent a nemzet társadalmat ellenséges osztályokra bontó és az osztályokat egymással harcra állító materializmusnak, de

korántsem gondolt más európai államokból ismert rendszerek átültetésére és nem gondolt és nem törekedett, amivel annyira vádolták: diktatúrára.

Az ő nacionalizmusa nem idegen elmélet, hanem a magyar történelem forrásaiból táplálkozik. A nemzeti egységet sem valami erőszakos rendelkezés, vagy mechanikus fegyelmezés után, hanem a lélek koncentrációjában vélte elérni. Az a szeretet, sőt rajongás, amellyel a magyar fiai iránt viselkedett és a magyar nép lelkében rejlő nagy erkölcsi értékekről és magas szellemi képességről beszélt, szükségképpen vonta maga után a legszelebb értelemben vett nép, szociális, gazdasági, szellemi jólétének céltudatos emelésére irányuló törekvést.

— Hirtelen elmulásában csak egy vigasztaló lehet: megadatott neki, ami a kiválasztottak nagy kiváltsága, pályája mindvégig felfelé ívelt és legrövidebb úton jutott el a legmagasabb helyre. Gömbös Gyula nem érhetett el eszményeinek és törekvéseinek teljes diadalát, de szent céljait örökölt hagyta ránk, akik életében barátai, követői voltunk. A magyar történelmi élet alapvető irányelve a hagyományok megővésétől épül fel és ez adja meg a magyar élet új formáit és kereteit. Határozott irányban haladunk a keresztény nemzeti gondolat és a magyar népi gondolat jegyében kitűzött célok felé. Támogassuk ezért az ehhez nélkülözhe-

tetlen erős központi hatalmat, erősítsük a központi akaratot. A népet ne izgassuk, ne nyugtalanítsuk, hanem gyámolítsuk, neveljük és emeljük fel. A jövő élet megköveteli, hogy a realitások útján haladjunk.

A kultuszminiszter beszéde után

Darányi Kálmán miniszterelnök

a csütörtökön benyújtandó költségvetésről szóló, majd bejelentette, hogy a párt és a kormány politikáit és célkitűzéseit a pártnak április 18-án Szegeden tartandó nagygyűlésén fogja ismertetni.

Dr. Buday Árpád egyetemi tanár, régészeti kutató meghalt

(A Délmagyarország munkatársától.) Szerdán reggel súlyos csapás érte a szegedi egyetemet és a magyar tudományos világot: váratlanul elhunyt dr. Buday Árpád professzor, a híres archeológus, az egyetem archeológiai intézetének vezetője. Halála mély részvényt keltett nemcsak az egyetemen, hanem az egész városban; mindenütt szerették és nagyrabecsülték a kiváló tudóst. Dr. Buday Árpád halálát hosszú betegeskedés előzte meg. Legutóbb megoperálták és vérátömlesztéssel segítettek rajta. Uglátszott, hogy ez a műtét nemcsak életet, hanem életkedvet is visszaadta. A professzor is hitt abban, hogy újra nekiindulhat a munkának, amit oly nagyon szeretett. A lappangó kór azonban tovább is kintozta és szerda reggelre végzett vele.

Dr. Buday Árpád professzor példaképe volt az okos, megfontolt bölcselkedő embernek, akit tudományában elmélyülő alaposág és gondosság, az ifjúság felé pedig atyai szív, jóság és mély emberismeret jellemzett. Régi székely családból származott, Erdélyben született és igazi erdélyi nemes szívet örökölt. Sok őszinteség és határozottság nyilvánult meg minden eseményében. Nagyenyedien diákoskodott, majd Kolozsvárra folytatta tanulmányait. Szegény diák volt, a jóléti intézményektől sok jóságot és szeretetet igyekezett visszahozni az ifjúságnak. Sokat szerepelt a diákmozgalmakban. Már középiskolás korában vonzódott az archeológia felé, majd a kolozsvári egyetemen a nagynevű Pósa Béla professzor mellé került. A professzor és a tanítvány között meleg, szinte baráti viszony alakult ki. Ők ketten állottak az élére a kolozsvári diákjelölti intézményeknek, amelyeknek elgondolója és kitervezője Buday Árpád volt. Ezen a téren is elévülhetetlen érdemeket szerzett, épp úgy, mint később az Erdélyi Kultúregyesület segítségével alapított régészeti múzeum körül, amelynek hosszú

esztendőken keresztül volt gondos őre. Posta Béla-val együtt nagyszerű anyagot gyűjtöttek össze ásatásaik és gyűjtéseik révén és a múzeumnak rövidesen olyan becsületet szereztek, hogy messze idegenből jartak esodájára ennek a nagyszerű gyűjteménynek. Közben, serény, tudományos munkásság közepette sem feledkezett meg a Diákotthon ügyéről, étkeztetéssel, tanulmányi segélyekkel gondozta a kolozsvári diákságot.

Tudományos téren hervadhatatlan érdemeket szerzett. Az archeológia iránti szeretete, elmélyülő alaposága külön rangot biztosított számára szakmájában. Leghíresebb sikerét akkor érte el, amikor felkerekedve elutazott Németországba és felkereste, felkutatatta a Rajna mentén a római határsáncot. Erről a kutatásáról szóló nagyszabású munkája hatalmas sikert és megbecsülést szerzett számára a németek és általában az egész tudományos világ körében. Természetesen fiatal tudósának sikerét nem nézték túlságosan jó szemmel. Versenytársai támadtak, ő azonban ment tovább azon az egyenes úton, amelyet kijelölt magának és nem törődött azzal sem, hogy az Akadémia sem méltatta kellő figyelemmel munkásságát. Másik kiváló munkája a „Két lovas” volt, amelyben az ázsiai, szíriai legendákat dolgozta fel. Ezzel a munkájával is nagy sikert aratott s az egész tudományos világ elismerte. De nagy érdeme volt az archeológiai intézet kiadásában megjelenő archeológiai dolgozatok terén is, amelyekben utmutatást, buzdítást adott tanítványainak és módot nyújtott nekik arra, hogy tudományukban tökéletesítsék magukat. Külön lapra tartozik a szegedi Diákjelölti iroda körül kifejtett buzgó tevékenysége. A diákjelölti irodát közvetlenül Főgel József professzortól vette át és sok szeretettel és az ifjúság bajai iránti mély átérzéssel vezette ezt az intézményt.

Dr. Buday Árpádot, aki a kolozsvári egyetem magántanára volt, Kolozsvárról hívta meg rendes professzorának az akkor már Szegeden működő egyetem. Azóta itt fejtette ki értékes munkásságát.

Dr. Erdélyi László rektor, a halál hírére, rendkívüli tanácsulást hívott egybe, amelyen kegyetes szavakkal az egyetem halottjának jelentette ki dr. Buday Árpádot. A tanács elhatározta, hogy halottját péntek délelőtt 11 órakor temeti el ünnepélyes külsőségek között az egyetem előcsarnokából. A búcsúztató beszédet dr. Erdélyi László rektor mondja, majd dr. Várkonyi Hildebrand bölcsészkaros dékán beszél, a sírnál pedig Berecz János professzor méltatja az elhunyt jótékony működését.

Dr. Buday Árpád halálát kiterjedt családja gyászolja.

A Phöbus veresége Bukarestben

Bukarest, április 7. A román válogatott labdarúgó csapat szerdán délután edzőmérkőzést játszott a Phöbus csapatával és nívós, szép játék után 2:1 (2:0) arányban legyőzte a magyar csapatot.

Juhász Gyula verseiből

Testamentom

Szeretnék néha visszajönni még,
Ha innen majd a föld alá megyek.
Feledni nem könnyű a föld izét,
A csillagot fönn és a felleget.

Feledni oly nehéz, hogy volt hazánk,
Könnyei vizét és a Tisza vizét,
Költők dalát és esték bánatát:
Szeretnék néha visszajönni még.

Ó, én senkit se háborítanék,
Szélid kísértet volnék volnék én nagyon.
Csak megnézném, hogy kék-e még az ég
És van-e még magyar dal Váradon?

Csak meghallgatnám, sir-e a szegény,
Világ áróját sorsa veri még?
Van-e még könny a nefelejes szemén?
Szeretnék néha visszajönni még!

És nézni fájon, Léván, Szigeten,
Szakolcán és Makón a hold alatt.

Vén hárs alatt az ifjú szerelem
Még mindig boldog-e és balgalag?

És nézni: édesanya alszik-e
S álmában megcsókolni a szívét
S érezni, most is rám gondol szíve:
Szeretnék néha visszajönni még!

Egy hangszer voltam . . .

Egy hangszer voltam az Isten kezében,
Ki játszott rajtam néhány dallamot
Abrándjait a boldog szenvedésnek,
Azután összetört és elhagyott.
Most az ényészet kezében vagyok,
De fölöttem égnek a csillagok.

Milyen volt szökesége

Milyen volt szökesége, nem tudom már,
Csak azt tudom, hogy szöké a mezők,
Ha dús kalásszal jó a sárguló nyár,
E szökeségben újra látom őt.

Milyen volt szeme kékje, nem tudom már,
De ősszel, ha kinyílnak az egek,

A szeptemberi bágyadt bucsuzónál
Szeme kékjére visszarévedek.

Milyen volt hangja selyme, sem tudom már,
De tavaszodván, ha sóhajt a rét,
Ugy érzem, Anna meleg szava szól át
Egy tavaszról, mely messze, mint az ég.

Váci szeptember 1899

A klastromablakból kinéz az ősze
Egy égőszemű kispap. A Naszály
Busán pipál, az esti félhomály
Ölén levelek hullanak csörögve.

Az asztalon a Szentek Élete,
Falmetszetekkel, mely csend a szobában
A szél k'nn az elmúlást intondlja,
Az udvaron sétál egy remete.

Szüretre érnek a szőlőhegyek,
Haldipillék a fészületre szállnak.
Az égi nyájak nyirkos gyapja kondor.

A kispap lelke messze ögyleg,
Várják pástortörtézet tiszai tájak
És ő egy halk Verlaine-versre gondol,